

УТОЧНЕННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ «ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ»

УДК 657.658

Голець О. О., студентка 4 курсу
ХНЕУ імені Семена Кузнеця

Анотація: У статті проведено узагальнення економічного змісту поняття «власний капітал підприємства» на основі літературних джерел вітчизняних та зарубіжних науковців. Виявлено різні підходи до визначення поняття та точність трактування власного капіталу.

Ключові слова: власний капітал, активи підприємства, кошти, нерозподілений прибуток, додатковий капітал.

Annotation: The article summarizes the economic content of the concept of "equity of the enterprise" on the basis of literary sources of domestic and foreign scientists. Different approaches to the definition of the concept and accuracy of the treatment of own capital are revealed.

Key words: equity, company assets, funds, retained earnings, additional capital.

Фінансовий потенціал і сталий розвиток господарської діяльності будь-якої комерційної організації багато в чому обумовлені наявністю і збільшенням власного капіталу. Він необхідний для становлення і функціонування суб'єкт господарювання, забезпечує формування активів і умови для його економічного зростання, а також виступає гарантом інтересів власників організації та її кредиторів. Виходячи з покладених на нього функцій, власний капітал займає важливе місце в системі показників, що характеризують фінансовий стан організації, але в той же час є однією з найбільш неоднозначно інтерпретованих економічних і бухгалтерських категорій. Саме тому проблеми визначення терміну власного капіталу завжди були в центрі уваги економістів.

Дослідженням його сутності як економічної категорії в теоретичному і практичному аспектах, його формуванням та використанням в компанії займалися вітчизняні та зарубіжні вчені в різні часи економічного розвитку країн. У сучасних умовах найбільш відомими розробками, присвяченими проблемам власного капіталу підприємства, є праці І. Б. Садовської [1], В. В. Мельничука [2], С. В. Пителя [3], О. І. Пилипенко [4]. Проаналізувавши роботи вищезгаданих авторів можна зробити висновок, що трактування кожного із авторів не є вичерпним. Тому слід розглянути визначення інших авторів у табл.1.

Підходи вчених-економістів до сутності поняття «власний капітал підприємства»

№ з/п	Автор	Визначення
1	2	3
1	НП(С)БО 1 [5]	Власний капітал - частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань.
2	Бланк І. О. [6, с. 512]	Власний капітал – фінансові засоби окремого суб'єкта господарювання, що належать йому на правах власності й використовуються для формування певної частини його активів.
3	Бутинець Ф. Ф. [7, с. 317]	Власний капітал – це загальна вартість засобів підприємства, які належать йому на правах власності і використовуються ним для формування його активів.
4	Вівчар О. Й. [8, с. 147]	Фінансові ресурси, які вкладає підприємство для організації та фінансування господарської діяльності.
5	Голов С. Ф. [9, с. 528]	Власний капітал підприємства характеризує загальну вартість коштів у грошовій, матеріальній та нематеріальній формах, інвестованих у формування його активів.
6	Горбатенко А. А. [10, с. 195]	Власний капітал виражає загальну величину коштів у грошовій, матеріальній і нематеріальній формах, вкладених в активи підприємства.
7	Івченко Л. В. [11, с. 55]	Власний капітал виражає загальну величину коштів у грошовій, матеріальній і нематеріальній формах, вкладених в активи (майно) підприємства
8	Іщенко Я. П. [12, с. 147]	Власний капітал – необхідний фактор виробництва, він включає компоненти боргу, нерозподілений прибуток, привілейовані акції і звичайні акції.
9	Катан Л. І. [13, с. 147]	Власний капітал – це певне вираження фінансових відносин, що виникають між акціонерним товариством (корпорацією) та іншими суб'єктами господарювання з приводу його формування та використання.
10	Корольук Т. М. [14, с. 6]	Власний капітал – це сукупність економічних благ у грошовій, матеріальній і нематеріальній формах, які залучаються до економічного процесу діяльності суб'єкта господарювання без визначення терміну повернення їх власникам і здатні генерувати доходи.
11	Максимова В. Ф. [15, с. 321]	Власний капітал – сума вартісної оцінки майна і коштів підприємця, які він може використати на господарські потреби.
12	Мельничук В. В. [2, с. 19]	Власний капітал – це сума внесків (вкладів) засновників, що відображає обсяг прав власності, оцінених за ринковою вартістю на момент створення господарюючого суб'єкта, та вартість, яка одержана в результаті ефективної діяльності підприємства, зокрема нерозподілений прибуток, безоплатно одержані активи і суми дооцінки необоротних активів.

13	Нужна О. А. [16, с. 500]	Власний капітал – це загальна вартість власних засобів підприємства, які належать йому на правах власності і використовуються ним для формування його активів.
14	Пилипенко О. І. [4, с. 24]	Власний капітал – це загальна вартість власних засобів підприємства, які належать йому на правах власності і використовуються ним для формування його активів.
15	Питель С. В. [3, с. 20]	Власний капітал – це головне джерело фінансового забезпечення діяльності підприємств.
16	Садовська І. Б. [1, с. 688.]	Власний капітал – це вартість внесених засновниками активів, оцінених за узгодженою ними справедливою вартістю, що дозволяє засновникам (власникам) розпочати свою діяльність.
17	Сопко В. В. [17, с. 48]	Власний капітал – це сума власних коштів підприємства, отримана в результаті його діяльності, або від власників (учасників) у вигляді внесків, придбаних акцій, паїв тощо, або залишена на підприємстві безоплатно.
18	Стоун Д., Хитчинг К. [18, с. 556]	Фонди/засоби акціонерів – та частина капіталу, яка належить акціонерам компанії і на яку розповсюджується обмежена відповідальність. Складається з початкового акціонерного капіталу плюс нерозподілений прибуток від основної діяльності компанії. Інша назва – власний капітал акціонерів.
19	Хмелевська А. В., Незборецька Г. М. [19, с. 193]	Власний капітал – це модифікована величина заборгованості підприємства його засновникам у розмірі вартості активів, які ним забезпечуються.

На підставі проведеного дослідження основних підходів до трактування сутності власного капіталу, проаналізувавши наведені вище терміни та розглянувши різні підходи до визначення поняття власний капітал у таблиці 1, можна зробити висновок, що визначення яке надано Національним Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» є найточнішим і легшим для розуміння.

Література:

1. Садовська І. Б. Бухгалтерський облік / І. Б. Садовська, Т. В. Божидарнік, К. Є. Нагірська. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 688 с.

2. Мельничук В. В. Облік і аудит власного капіталу аграрних підприємств : автореферат дисертації на здобуття степ. канд. екон. наук / Мельничук В. В. – Київ : КНЕУ, 2003. – 19 с.
3. Питель С. В. Облік і аналіз власного капіталу : автореферат дисертації на здобуття степ. канд. екон. наук / Питель С. В. – Тернопіль : Тернопільська академія народного господарства народного господарства, 2001. – 20 с.
4. Пилипенко О. І. Облік та аналіз власного капіталу: автореферат дисертації на здобуття степ. канд. екон. наук / Пилипенко О. І. – Київ : КНУ ім. Тараса Шевченка, 2005. – 24 с.
5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1, Затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. №73 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13/page>
6. Бланк І. А. Фінансовий менеджмент: навчальний курс / І. А. Бланк. – 2-е вид, перероб. і доп. – К.: Эльга, Ника – Центр, 2004. – 656 с.
7. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник / за ред. Ф.Ф. Бутинця ; 8-е вид., доп. і перероб. – Житомир: Рута, 2009. – 912 с.
8. Вівчар О. Власний капітал як фінансове джерело функціонування підприємства / О. Вівчар, В. Саварин // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.5. – С. 146–150.
9. Голов С. Ф. Фінансовий облік / С. Ф. Голов, В. М. Костюченко. – К. : Лібра, 2005. – 976 с.
10. Горбатенко А. А. Особливості формування власних фінансових ресурсів підприємств в Україні / А. А. Горбатенко // Економічний вісник Переяслав-Хмельницького ДПУ імені Григорія Сковороди. – 2010. – Вип. 15/1. – С. 195–201.
11. Івченко Л. В. Власний капітал: джерела формування та функції / Л.В. Івченко, Н.Л. Удовик // Молодий вчений. – 2016. – № 1(28). – Ч. 1. – С. 55–59.
12. Іщенко Я. П. Теоретичні основи формування власного капіталу підприємства / Я. П. Іщенко, Л. В. Галайда // Науковий вісник

Херсонського державного університету. – 2015. – Вип. 15. – Ч. 1. – С. 146–148.

13. Катан Л. І. Фінансові ресурси підприємства та особливості їх формування / Л. І. Катан // Вісник Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету. – 2014. – № 6. – С. 38–44.

14. Королюк Т. М. Облік власного капіталу й аналіз його впливу на інвестиційну привабливість акціонерних товариств: автореф. дис. к. е. н.: спец. 08.06.04 «Бухгалт. облік, аналіз та аудит» / Т.М. Королюк. – К., 2005. – 22 с.

15. Максимова В. Ф. Бухгалтерський облік: підручник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 6.050100 «Облік і аудит» / В. Ф. Максимова. – Одеса : ОНЕУ, 2012. – 670 с.

16. Нужна О. Власний капітал сільськогосподарських підприємств: трактування, класифікація, структура / О. Нужна // Збірник наукових праць Луцького національного технічного університету. Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». – 2012. – Вип. 9(33). – Ч. 2. – С. 498–507.

17. Сопко В.В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством : навч. посіб. / В. В. Сопко. – К. : КНЕУ, 2006. – 526 с.

18. Стоун Д. Бухгалтерский учет и финансовый анализ: подготовительный курс / Д. Стоун, К. Хитчинг. – М.: СИРИН, 2007. – 556 с.

19. Хмелевська А. В. Власний капітал за атрибутами об'єкту бухгалтерського обліку / А. В. Хмелевська, Г. М. Незборецька // Сталий розвиток економіки. – 2011. – № 2. – С. 192–194.

Науковий керівник,
к.е.н., доц.

Литвиненко А. О.